

सर्वज्ञ भाग-२



भिक्षु अश्वघोष

सर्वज्ञ भाग-२



प्रकाशक
धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
श्रीषः

सफूया वारे

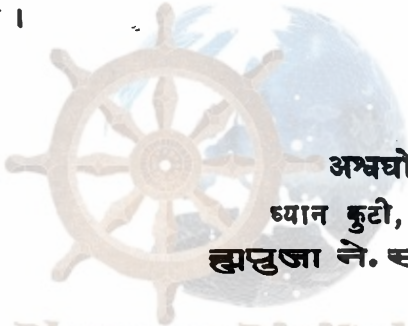
ध्व सर्वज्ञ-भाग-२ याकनं पिकाय् खना लेता वैगु
स्वाभाविक हे जुल । नेपाल सम्बत ११०३ चिल्लागा [चैत्र
महीनाय् सर्वज्ञ ग्हापांया द्या [प्रथम भाग] पिहांवोगु खः ।
आः निगूगु द्या पिहां वैच्वन । जिके भगवान् बुद्ध सर्वज्ञ खः
घाय्गु वारे बांलाक ज्ञान दुगुलि ध्व सफू च्वयागु मखु ।
छन्दु पूज्य आचार्य अमृतानन्द भग्ते नं आनन्द कुटी बाखें
कना बिज्याःबले भगवान् बुद्धया सर्वज्ञता ज्ञान वारे खें
न्ह्यथना बिज्यात । अबलेंनिसें सर्वज्ञया वारे सय्के सीकेगु
[अरुषवन] याय्गु साब मनसुवा देच्वंगुलि सफु स्वस्वं सर्वज्ञ
वैगु छुकीयात घाइ थुगु वारे जिगु मती लूगु खें जरु
वन न्ह्यथनागु खः । मिले जुइ नं फु, मजुइ नं फु । थुकी
च्वंगु खेंत पूज्य अमृतानन्द महास्थविरं च्वै विज्यागु
बुद्धकालीन महिला, जातक सफू व सिंहल भासं च्वेतगु
धर्म सफू व बुद्ध सरण आदि बौद्ध पत्रिकात बः कया च्वयागु
खः । मुक्कं अनुवाद यानागु मखु । आपासिनं थुइ कथं खें
दय्का च्वयागु खः । मेमेगु सफूती च्वेतःगु बाखें खें मिले
मजुइफु । सर्वज्ञया वारे मज्झिम निकायया तेविज्ज मूत्रे

(क)

चवंगु व मिलिन्द प्रश्ने चवंगु जक अनुवाद यानागु खः ।

एव सर्वज्ञ निगूगु द्या छापे याय्त जिम्मा कया व्यूगुलि धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया अध्यक्ष धम्मबती अन-
गारिका यात आपालं साधुवाद दु, स्वास्थ्य लाभ व निरोगी
बुया च्वनेमा धंगु भितुना ।

धुगु सफू छापेयाय्त चन्दा बिया धर्म दान याय्गु
मती तं बिज्याम्ह लानिमाया शाक्य इतुं बहायात नं
भि जुइमा ।



Dhamma.Digital

(स)



स्वर्गीय श्री उपोसथ बीरसि शाक्य
श्रीमती बेतिमाया शाक्य

धर्मदान

Dhamma.Digital

युगु भगवान् बुद्धया सर्वज्ञताया वारे च्वेतगु सफू
छापे याना दिवंगत उपोसथ बीरसि ब बेतिमाया शाक्य
पिनि निर्वाण लाभ याय्त हेतु जुइमा घका मनंतुना
घमंदान यानाम्ह ।

लानिमाया शाक्य
इतुंबहा

सर्वज्ञ व त्रिविद्या दुह्न

भगवान् बुद्ध वंशाली नगरया कूटागार शालाय् च्वना बिज्यात । छन्हू सुथ न्हापनं पिण्डपात्र (गोलपा) ज्वना भिक्षा बिज्याय्त् पिहाँ बिज्यात । भच्चा न्हापनं पिहाँ बिज्या-गुलि भिक्षा बिज्याय्त् न्हिध्यानिगु जुया वच्छगोत्र घैग्ह (परिब्राजक) छक नापलाय् माल घैगु मती तथा एकपुण्डरीक घैगु बयागु आश्रमे बिज्यात ।

अन तापाकंनिसैं भगवान् बुद्ध बिज्याना च्वंगु खना भगवान् गौतम स्वागत दु विज्याहूँ धका आसन लाया लसकुस यात । थः चिकिजागु आसने फेतुना छखेलिकक च्वना भगवान् बुद्धयाके प्रश्न न्यन-भन्ते श्रमण गौतम, जि न्यनातया छपि सर्वज्ञ, सर्वदर्शी, छपिसं न्यासि बिज्याःसां, दनाच्चंसां, दानाच्चंसां फुकक खँ स्यू धका । भन्ते गुपिसं छपिन्त थये घैच्चंगु खः व सत्य खः ला ? थये धका छपिसं घैबिज्यानागु दु ला ? अथे मखुसा छपिन्त छु मखुगु आरोप लगे यागु ला ?

भगवान् बुद्ध घैबिज्यात “ये ते वच्छ, एव माहँसु, समणो गोतमो सम्बञ्जु सम्बदस्सावो अपरिसेस त्राणदस्सनं पटिजा नाति, चरतो च मे तिट्ठतो च सुत्तस्स च जागरस्स च सततं समितं त्राण दस्सनं पच्चु पट्ठितंति । न मे ते वुत्तवादिनो,

अवभाचिक्खन्ति च पन मं ते असता अभूतेनाति ।”

वच्छ, सुनानं यथे धागु दुसा भ्रमण गेतम सर्वज्ञ, सर्वदर्शी
व्वासि बना च्चंसां, दनाच्चसां, दानाच्चसां ह्याबले फुक्क खं
स्यू । यथे जि धयागु महु। इमिसं जित मखुगु कथं असत्य कथं
आरोप याना धैजुल । जित मालीबले विचाः याय्बले
जक फुक्कं खं स्यूसां तबि जित अथे धाय्गु पायच्छि
मजू ।

अथे खःसा छपिन्त छु धाय्गुले ? धका वच्छ
गोत्रं न्यन ।

अले भगवान् बुद्धं धैविज्यात्-तेविज्जो समणो गोतमोति
खो वच्छ व्याकरमानो वुत्तवादी वे व मे अस्स न च मं अभूतेन
अवभा चिक्खेय्य धम्मस्स चानु धम्म व्याकरेय्य ।

वच्छगोत्र जित त्रिविद्या (पूर्वे निवास, दिव्यक्षु आश्रव
क्षय ज्ञान) दुहा धाल धाःसा सत्य जुइ । धर्मं यात नं लो ।
यथे धाल धाःसा मखुगु खं ल्हाःगु जुइ मखु । जित माल धाःसा
विचाः याना स्वत धाःसा यक्व न्हापाः न्हापाःया जन्मया खं
न्हापाया सुख दुःखया खं सीके फु । जित माल धाःसा दिव्य
चक्षु मनुतय्गु जन्म व मरण, इमिसं याना तगु पाप व धर्मं
सीके फु । उलिजक मखु वच्छ, आश्रव क्षय याना थनया
थनहे मनं खं सीका च्चंच्चने फु ।

उकि भ्रमण गोतम त्रिविद्या युक्तम्ह धका धाय्गु ठीक
जू, सत्यजू । जित निग्दायायु जुइ मखु ।

(२)

ध्व घटनां सीदु फुक्कं खँ सीके फुसा नं बिचा याना
जक मागु खँ जक वसपोलं स्यु । न्ह्याग्गुं न्ह्याबलें सीकेगु
वसपोलयात वास्ता मदु । खनं खः फुक्क खँ सीके मागु
नं मदु ।

भगवान् बुद्ध सर्वज्ञ खः

थन सर्वज्ञयाबारे मिलिन्द प्रश्न धंगु सफुती मिलिन्द
जुजुं न्यगू प्रश्नयात नागसेन महास्यविरं बिया बिज्यागु सिसः
थन मथे खः अथेहे न्ह्यथने त्यना ।

मिलिन्द जुजुं घाल-भन्ते ! छु बुद्ध सर्वज्ञ, फुक्क खँ
स्यूम्ह खः ला ?

नागसेन भिक्षुं घाल-खः महाराज ।

भन्ते ! अथेखःसा वसपोलं छायां छगू छगू याना माली
बले जक शिक्षापद (बिनय नियम) दय्का बिज्यागु ?
छकलंतुं छायां निषमया उपदेश याना बिज्यागु ?

महाराज ! छपिनि सुं वेद्य दुला गुम्ह कि फुक्क वासः
याय् सग्गं, स्यूम्ह ?

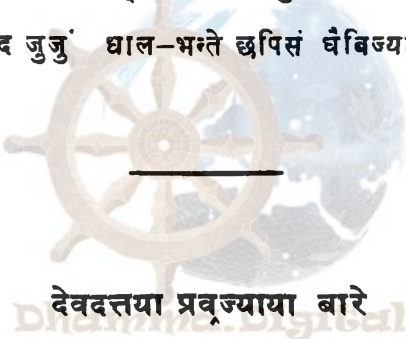
दु भन्ते !

महाराज ! छु ले वं ल्वे जुइबले जक वासः बीगुला
कि ल्वे मजूबले नं वासः व्यू ?

भन्ते ! ल्वे जुल कि जक वासः बी, ल्वे मजूबले मव्यू ।

महाराज ! थथेहे भगवान् बुद्ध सर्वज्ञ व फुकं खँ खंके
फुम्ह जूसा नं विना कारणं व आवश्यक मजुइकं थः भिक्षु
शिष्यपिन्त विनय नियम विद्या विमज्या । उकि मालीबले
जक वलपोलं नियम दय्का बिज्याइगु खः ।

मिलिन्द जुजुं घाल-भन्ते छपिसं घैबिज्यागु मिलेजू ।



देवदत्तया प्रव्रज्याया बारे

मिलिन्द जुजुं-भन्ते ! देवदत्तयात सुनां प्रव्रज्या
(भिक्षु) याना बिज्यागु ?

महाराज ! १) भद्विय, २) अनुरुद्ध, ३) आनन्द, ४)
भृगु, ५) किम्बल, ६) देवदत्त थुपि खुम्ह क्षत्रिय (शाक्य)
पुत्र तथा उपालि नौचा नापं न्हेम्ह सिद्धार्थं बुद्धत्व प्राप्त याय्

(४)

धुंका थःथःगु खुशीं लय् लय् तातां शाक्य कुल तोता बुद्धया ल्यू ल्यू वन । इमित भगवान् बुद्धं भिक्षु याना बिज्यागु खः ।

भन्ते ! देवदत्तं भिक्षु जुया संघ भेद (भिक्षुपि निश्वः थला बिल) याना बिल मखु ला ?

खः महाराज ! सुं गृहस्थी, भिक्षुणी उपासिका अथवा श्रामणेरपिसं संघ यात निकुथले फे मखु । नापं च्वं च्वंम्ह छम्ह भिक्षुं हे जक संघ भेद याय् फे ।

भन्ते ! संघ भेद याइमेस्या गज्यागु कर्म जुइले ?

महाराज, वया कर्म कल्पभर टिके जुइगु जुइ । (नारकीय दुःख भोग याय् माली)

भन्ते नागसेन ! छुले भगवान् बुद्धं पहापानिसें स्यू मखुला देवदत्त प्रब्रजित जुया संघ निकुथला बी गुकिया कर्म फल व कल्पभर तक मरके भोग याय् माल ।

महाराज ! भगवान् बुद्धं स्यू ।

भन्ते नागसेन ! अथे खःसा मनूतसें धे च्वंगु फुक्कं मिले मजू बुद्ध साब करुणावान्म्ह, मेपिनि प्रति अनुकम्पा दुम्ह, फुक्क प्राणी पिनि हितैषी अथवा करपिनि दुःख तंका हित याइम्ह खः । हानं यदि सिहे मसीकं देवदत्तयात भिक्षु याना ब्यूगु खःसा सर्वज्ञ हे मजुल । भन्ते छपिके थ्व च्वः च्वः मिले मजूगु निखे च्यागु प्रश्न प्यना च्वना । छत्पोलं थ्व प्रश्न या लिसः बांलाक बिया बिज्याहुं ।

महाराज ! भगवान् बुद्ध महा करुणावान्म्ह खः हानं सर्वज्ञं नं खः । थःगु करुणा व सर्वज्ञतां देवदत्तया छु गृत्ति जुइ थ्व खँ वसपोलं स्यू । थःगु कर्म मुना च्वंगुया कारण देवदत्तया आपालं दोलंदो कल्पतक छगू नरकं मेगु नरके वना दुःख भोग याय् मागु । बुद्धया थःगु करुणा व सर्वज्ञतां खंका बिज्यात देवदत्त बुद्धया शासने भिक्षु जुया छुं नं छुं पुष्य कमाय् याय् फँ, गुकि याना नरके वना दुःख भोग याय्गु पाः जुइ । उकि वसपोलं देवदत्तयात भिक्षु याना बिज्यागु खः ।

भन्ते नागसेन ! अथे खःसा बुद्ध न्हापालाक घाः याना बिया लिपा वासः याना बीम्ह, न्हापां पहाडं कुतुका लिपा बचे याना वीत कुतः याइम्ह जुल । न्हापां कष्ट बी लिपा छुं भचा सुखी नं याना बी ।

महाराज, गथे माँ-बोपिसं थः मचातेत भि याय्या लागी हे दा नं दाइ, ध्वानं ध्वाई, अथे हे बुद्धं नं मनूतेत पुष्य याकेया लागी फुक्कं याना बिज्याः । महाराज ! यदि देवदत्त भिक्षु मजसे गृहस्थी जुया च्वंगुसा मेमेगु नं त तः धंगु पाप कर्म यात जुइ । भिक्षु जूसा भचा दुःख पाः जुई । करुणा तयाहे वसपोलं देवदत्त यात भिक्षु याना बिज्यागु खः ।

महाराज ! देवदत्त सी तेका थःगु कुकर्म खंका नुगः मछिका, पश्चाताप चाया सिनावन, बुद्धया शरण वन । भचासां मनयात शान्त्वना व भलसा कया सिनावन ।

महाराज ! वासः याय्या लागी गुमेस्यां दुःख कष्ट

सीमाल, प्वाः चिरेयाय् माल छु ले व नं वैद्ययात दोष बी फुला ?

मफु भन्ते । वैद्यं ला त्वगीया म्ह याउंसे च्चंका वयात भि याय् घका हे चिरफार याना वासः यागु खः । युक्रिया लागी वैद्य गुक्थं दोषी जुइ ? वं ला तः धंगु घर्मया ज्या याना बिल ।

महाराज ! यथे हे भगवान् बुद्धं आपालं करुणा तथा देवदत्तया दु ख कम याय्त वयात भिक्षु याना बिज्यागु खः ।

मिलिन्द जुजुं घाल-भन्ते नागसेन छपि थें विद्वान व बुद्धिवानमेसिनं बाहेक मेपिसं सुनां थ्व खें बाँलाक थुइका बी फे ।

बुद्धया सर्वज्ञता ज्ञान

बुद्धयात छु छु कारण सर्वज्ञ धागु खः न्हापां व कारण सीकातय् बह जू, अध्ययनबाय् योग्य जू । छन्हु आनन्द भिक्षुं देवदत्तया बारे प्रश्न थ्यंबले भगवान् बुद्धं घैबिज्यात आनन्द संसारे स्वंगू प्रकारया मनूत दु । (युपि स्वंगू प्रकारया मनूया बारे यथार्थज्ञान भगवान् बुद्धयाके दुगु नं सर्वज्ञया चि खः धाय्फु ।) व स्वंगू प्रकारया मनूत थथे खः ।

(१) न्हापां याम्ह मनू खः कुशल घर्म नं दुम्ह, अकुशल घर्म नं दुम्ह अर्थात घर्म नं याना वोम्ह, पाप नं याना वोम्ह ।

निगूळि दुम्ह । लिपा कुशल धर्म (भिगु चित्त) मदया वन ।
 धर्म कर्म मयात । तर कुशल मूल (चित्ते धर्मया पुसा)
 नष्ट मज्जनि ल्यना च्वनतिनि । लिपा थुगु कुशल मूल
 (धर्मया पुसां) याना भि जुइ तिनि । थुकि वयागु भविष्य
 (लिपायागु जीवन) बांलाइ तिनि, भिजुइ तिनि । गथे कि
 ताजागु मस्यंनिगु पुसा बांलाक पालात.गु बुइँ पिनाविल
 चाःसा व पुसा बुया सफरे जुइ ।

एव खँ थुइका बीया लागी बुद्धकालीन घटना छगू-
 म्हायने । कपिलवस्तुइ सरकानी घंम्ह शाक्य छम्ह दु । वया
 चित्ते कुशल मूल दुसा धर्म चित्त मन्त । वया बुद्ध
 स्वय् हे मयो । व बदमास, ऐनागुलु व हारांम्ह जुल । तर
 लिपा वया चित्ते धर्मया पुसा ल्यं दनिगु जुया व हानं बुद्धया
 संगते लात । व भि जुल । वं चाय्कल यः धमन्तुं न्वात्त
 हारां जुयागुलि, चाला बां मलागुलि मनूतसें मानेमथा,
 पत्याः मया । आ ज्ञानि जुइ माल । बुद्धया शरणे बना भिम्ह
 जुल । ज्ञानिम्ह जुल । याउंक सिनाबन । व स्रोतापन्न जुया
 सुगति बन ।

(२) मेम्ह मनू खः कुशल नं अकुशल नं दुम्ह । अर्थात्
 धर्म नं पाप नं याना तःम्ह । लिपा पाप कर्म मयात । भिगु
 ज्या अक याना यंकल । तर वया चित्ते अकुशल मूल नष्ट
 मज्जनि, पापया पुसा ल्यनाच्वन तिनि । थुगु अकुशल संस्कारं
 याना (मखुगु बानि याना) लिपा पाप चेतना दे वै । थुकि

(=)

वया भविष्य लिपाया जीवन भिनी मखु । गथे कि भिगु किलं
मनगु पुसा जूसा नं ल्वेंते पिना बिल घाःसा बुया वइ मखु,
चुलि होइ मखु ।

उदाहरणया लागी अजातशत्रु स्रोतापन्न जुइगु नं
पुसा दुम्ह, धर्मयाना वोम्ह, पाप कर्म याय्गु इच्छा नं दुम्ह ।
थुगु अकुशलया पुसा नष्ट मज्जुगुलि याना देवदत्तया संगते
लाना थः अबु बिम्बिसार जुजु स्याना थः सिहासने च्वना
राज्ययात । लिपा थ्यंकं वया नां बांमलात । वयात नं कायं
स्याना बिल । स्रोतापन्न जुइगु पुण्य दुसा नं अकुशल कर्मं
तोपुल । भिगु पुसा ल्वहँते पी थें जुल । कुशल चुलि
महोल ।

(३) स्वमम्ह मनू खः शुभ कर्म (भिगु ज्या) अशुभ
कर्म (मभिगु ज्या) निता याना वोम्ह । मने धर्म नं पाप
नं दुम्ह । लिपा संगु गोछि हे गुबलें नं धर्म मयात । वयाके
भिगु चेतना छपति हे ल्यं मन्त । व पूर्णरूपं अकुशल, मखुगु
ज्याय् मभिगुली हे प्यपुना च्वन । व मनू सी धुंका नरके
बनी । वयागु गति भिनी मखु । गथे कि स्यंगू किलं नगु
पुसा बांलागु बुंइ प्यसा नं बुया वइ मखु । चुलिहोइ मखु ।

देवदत्तं गुबलें गुबलें भिगु ज्या नं याना वोगु दु ।
तर आः मनू जुया थें भिक्षु नं जुल । भचासां कुशल कर्म
दत्त । तर बुद्धया शरीरं हि पिकया जक व्यूगु मखु संघ भेद
तक नं याना मुक्कं पाप जक याना, मभि मनू जुया सिना स्वयां

मय्का, अजातशत्रुया नं मय्क, डाह जुइका कष्ट नया
सिनावन । थन नं नारकीय दुःख भोग याना वन । लिपा
नं नरके दुःख भोग यात ।

(१) स्वंगू प्रकारया मनू मध्ये ऱ्हापा याम्ह ग्यानापुसे
मच्चंम्ह, हानि याइ मखुम्ह ।

(२) निमम्ह खः हानि याइम्ह ग्यानापुम्ह मभिम्ह ।

(३) स्वमम्ह खः मुक्कं मभिम्ह जुया नरके बनीम्ह ।

मेखत नं धायफु

(१) कुशल धर्म (धर्म चेतना) मदया पाप कर्म लगे
जूम्ह तर कुशलमूल (धर्मया पुसा) नष्ट मजूम्ह जूसा नं
बया भविष्य (लिपायागु जीवन) बांलाइ मखु । बछि
मिच्याय घुं कुगु ह्यांवा छकू ल्वैया द्योने तन्न धाःसा व
मिग्वाना वइ मखु ।

(२) अकुशल धर्म लोप (मदयावन) कुशल धर्म
(धर्म चेतना) प्रकट जुल (दे वल) तर अकुशल मूल सम्पूर्ण
रूपं नष्ट मज्जनि । थुकि याना बयागु जीवने लिपा तच्चकं
दाग जुइफु, मभिनिफु, बांमलायफु । वं मखुगु ज्या यायफु
गुकि कि बहुजन दुःख व पीर जुइ । गथे कि चीकुचागु मि

(१०)

पुसां नं गंगु घांय् व सुया द्योने तल धाःसा फुकं भस्म याना
बी फु ।

(३) कुशल व अकुशल (धर्मं नं पापं नं) दुग्धं लिपा
संगु गोच्छि नं पाप चेतना त्यं मस्त । वयाके कुशल चित्त
जक जाया च्वन । राग, द्वेष व मोह क्षय याना निर्वाण
प्राप्त याना काइ । गथे कि सी धुं कुगु मि पुसा गंगु घांय्
व सुद्वंय् तथा व्यूसा नं मि च्याना वइ मखु ।

अंगुलिमाल याके कुशल नं अकुशल नं दु । मनू नं
स्यात । लिपा पाप चित्त मदय्का धर्मं जक याना अरहत
जुल । निर्वाण सुख प्राप्त याना काल ।

- थन ष्हापा याम्ह (१) हानि जुइम्ह, मभिम्म
(२) हानि मयाइम्ह, भिम्ह
(३) निर्वाण प्राप्त याइम्ह

थन गुलि नं खें पिहां वैच्वन बुद्धया शान्तिया गुण जक
खः । सहनशीलता व उपकारया खें खः । सर्वज्ञ मतलब
सकभनं सहनशीलता व कोमुलि जुयाच्वनेगु जक मखु घंगु
खें भगवान बुद्धं जातिवाद यात जातिवादं दमन याना
बिज्यागु खें ह्यथने त्यना ।

फोसं न्यना तथागु दु विषयात बिषं नाश याइ, कं
लिकाय्त कं वा मुलुमाः । न ध्यनेत न हे माः थें जातिवाद-
बात जाति हे नाश याय्फु ।

अम्बट्ट घेम्ह ब्रम्हु उग्र व कट्टर जातिवादीमेसित
भगवान् बुद्धं जातिवादं दमनयाना विज्यागु खं अम्बट्ट
सूत्रं घे च्वंगु दु ।

भारते जातिवाद दइ वोगु, जातिवाद प्रचार जूगु
ब्राह्मणते पाखें खः । पुरोहित ज्या याना जिविका हना च्वंपि
खः । जय्मांत खुशी याय्त वेद पाठ माला दय्का तल ।
ब्रम्हुत ब्रम्हाया म्हुतुं जन्म जूपि ब्रम्ह पुत्र घका नं च्वयः
तल ।

ब्रम्हा दकसिबे पूज्य देवता खः । ब्राम्हण घेपि सफू
सिफू च्वया शिक्षा बिया पूजा पाठ याना जुइपि । क्षत्रिय
घेपि राज्य चले याइपि, वैश्य घेपि व्यापार आदि लजगा
याइपि । शूद्र घेपि फोहरगु सफा याइपि । उकि ब्राम्हण
घेम्ह दकसिबे यजातम्ह पूज्यम्ह जूगुलि पूजा पाठ, यज्ञ होम
मंत्र तंत्र फुक्कं इमिगु हे अधीन घेगु खं जनताया मने
दुने ध्यंका तल ।

भगवान् बुद्ध जन्म जुया विज्याबले साशा जम्बु द्वीपे
ब्राम्हण जातिवादया प्रभुत्व गाक्कं प्रचार जुया जःग
बःलाना च्वने धुंकल । उच्च कुलयाम्ह यजातमेस्यां
ववजातम्ह खनकि मिला सिला शुद्ध याय्मागु तक नं
ववस्था ध्यने धुंकल । अज्यागु वखते भगवान् बुद्धं न्हापां
उद्बोधण याना विज्यात-सकसिगु भासं घाय्माल घाःसा
नाय्खि च्वेका विज्यात-जन्मं सुं नीच, चण्डाल जुई मखु

न सुं जन्मं तःधं जुइ, ब्राह्मण जुइ । वघागु ज्यां हे तःधं
 व चीधं जुइ । शरीरं मन व बचनं भिगु ज्या याःसा शुद्ध
 जूसा व मनू तःधं जुइ । उच्चकुले जन्म जुया नं नीचगु
 मखुगु ज्या यात घाःसा व पी मत्थोमह मनू खः ।

भगवान् बुद्ध बहुजन हिताय (आपासित हित सुखया
 लागी) गां-गामे, नगरं-नगरे चाह्यु बिज्यात । धुकथं
 चाह्युह्युं छक इच्छानंगल घैगु ब्रम्हुतेगु गामे बिज्यात ।

अबले साप नामोमह विद्वानमह वेद वेदाङ्ग पारंगतमह
 पोक्खर साति घैमह ब्राह्मण छमह दुगु जुया च्वन । वया
 शिष्यपि यक्व मुंका इच्छानङ्गल घैथाय् लिक्कसं च्वं च्वंगु
 जुया च्वन ।

असाधारण रूपं प्रज्ञा बुद्धि दुमह, राग द्वेष मोह मुक्कतम
 अरहत सम्यक सम्बुद्ध इच्छानंगल घैथाय् बिज्यात घैगु
 पोक्खर साति ब्राम्हणं न्यन ।

व ब्रम्हुया मुख्यमह चेला अम्बट्ट घैमह- ल्याय्महचाम्ह
 भाजु जुया च्वन । व नं वेद पारंगतमह तत्सकं जाति
 अभिमानिमह जुया च्वन । विशेषं शाक्य वंशपिनि शत्रु
 जुया च्वन । छाय् घाःसा व कपिलवस्तु वं बले वघात
 माने मयाः ।

पोक्खरसाति ब्राम्हणं बुद्ध सर्वज्ञ घका प्रशंसा व प्रचार
 जुया च्वंगु न्यना धात्थे शुद्धमह खः मखु स्वया वा घका
 थः चेला अम्बट्टयात छोया बिल । अम्बट्टं न्यन-भगवान्

बुद्ध सर्वज्ञ धेगु गुकथं सीका काय्गु ? गुरुमेस्यां घाल—
 कीगु वेदे हे दुनि । महापुरुष लक्षण गज्योगु धेगु घेतगु ।
 जि वेदया बारे गुलि स्यू छं नं उलि सि हे स्यू । महापुरुष
 लक्षण बालाकं वेदे घेतगु अनुसारं गीतम याके दुसा व
 सर्वज्ञ खः थुकी छुं शंका महु । अम्बट्ट पुत्र ? छ वना
 स्वया वा । मेपि नं शिष्यपि छपुच नाप छोया बिल ।

अम्बट्ट भाजु गुरूं गुलि विद्या सय्कातगु खः व फुक्क
 स्यूम्ह विद्वानम्ह तर अभिमान व अहंकारं तोपुया च्वंम्ह
 जुल । ऊन शाक्यत धेपि स्वे हे मयोम्ह, शत्रु भालपा
 च्वंम्ह । एसां गुरुया आज्ञा यात गौरव तथा म्हा मघासे
 मंमदय्क मंमदय्क शाक्यसिह बुद्ध याथाय् वना च्वन । अन
 ध्यंका गुरुया आज्ञा माने याम्ह जूसां बुद्धया ऱ्होने घमण्डी व
 तःघं छु पहलं जुया च्वन । गुबलें ऱ्होने ऊवात्याहाँ दना
 च्वनीगु, गुबलें लिहाँ ध्याहाँ जुइगु, गुबलें फेतुइगु, शोभित
 महु पहलं अगौरव तालं जुया च्वन । बयागु पह सीका
 भगवान् बुद्धं धेबिज्यात ।

ए अम्बट्ट ! छिमि गुरुयाथाय् व थकालि पिथाय्
 ऱ्होने नं छ थथे हे जुइगु ला ! छंगु पह थथे ला ? छ
 विद्वान् घाय् मलो ।

श्रमण गीतम ! मखु । गुरुयाथाय् वने बले वन्दना
 याना वसपोल दना च्वसा जि नं दना च्वनेगु, फेतुना
 च्वंसा जि नं फेतुना खँ ल्हाय्गु । नीचपि ब्रम्हाया तुति जम्म
 जूपि सँ पाचुक खानातपिनि ऱ्होने थथे सना च्वनेगु ।

अले बुद्धं धै विज्यात—अम्बट्ट ! छ थन छु याय्त
वयागु छक लुमंकि । अशिक्षितम्ह मस मस्यूम्ह थें छ थन
जुया च्वन ।

अम्बट्टं धाल—गीतम ! जिपि ब्रम्हाया म्हुतुं जम्म
जूपिस्त छपि नीचमेसिनं बथे धाय् योग्य मजू । थः स्वया
थकालि पिस्त, विद्वान् पिस्त खने सात दना सम्मान याय्गु
व वन्दना याय् मसपि, सम्मान मयाइपि शान्यत ख ।

बुद्धं—अम्बट्ट ! छिमिगु कुल व वंश परम्पराया म्हापां
याम्ह मनु तापा बाज्या सु धका छं स्यू ला ?

अम्बट्ट धाल—गीतम स्यू, कृष्ण घेम्ह श्रेष्ठह्य ब्राह्मण
वंश याम्ह खः ।

बुद्धं धै विज्यात—अम्बट्ट ! महासम्मत राज वंशया
पिनि (इच्छाकु) ओक्काक घेम्ह महाराजा छम्ह दुगु जुल ।
व जुजुया दरबारे दिसा घेम्ह दासि (म्वातिनी) छम्ह दुगु
जुल । वया पाखें राक्षस थें जाम्ह बिरूपम्ह मच्चा छम्ह
बुल । व स्वे हे हाकुसे ग्यानापुसे च्वम्ह कृष्ण (कण्ह) वर्णम्ह
हाकुम्ह धका वया नां जुल । वहे दासियत् परम्परा बैच्वंपि
कृष्णायन नां जुया च्वंगु खः । व दासिया मालिक ओक्काक
घेम्हेस्या सन्तानत कपिल वस्तु नगर दय्का च्वंच्वंगु जुल ।
अन च्वंपि वया छय् छुइ पिन्त शान्य धाइगु खः । (अपो
खें सीके माःता अम्बट्ट सूत्र स्वै दिसैं) ।

ब्रम्हते मालिक

थये त्रिचाः याना स्वेबले शाक्यत छिमि मालिक जुल ।
कृष्णायन धैम्ह ब्रम्हु दासि पुत्र (भ्रातिनीया काप्) धैगु
बांलाक सी दुगु खँ खः । छिमिगु वेदया इतिहासे थ्व खँ
दु धैगु छं मस्यूला ? धका बुद्धं न्यना बिज्यात । थुकथं
निक तक न्यना बिज्याः बले अम्बट्टया म्ह छम्हं चःति प्याय्
धुकल । जाति अभिमान नाया वल । मछाल । खा ह्याउंसे
चवना म्ह छम्हं याता प्याता वंम्ह थें जुल । खं मल्हासे
कुछुना चवन ।

अम्बट्ट नापं वैच्वंपि मेपि ब्रम्हुतसें धाल-भो गीतम ।
थुकथं जातिवादं अम्बट्टयात अपायसकं ववत्यला दमन
याना बिज्याय् मते । थ्व पण्डित विद्वानम्ह खः । व्यक्त
कथिक खः । छपि नाप खँल्हाय् फुम्ह खः ।

बुद्धं धै बिज्यात-अम्बट्ट ! अथे खःसा धा-थः स्वया
थकालिपि विद्वानपि बुढापाकतेगु पाखें कृष्णायन गोत्रया
म्हापां याम्ह मनू सु ? धका न्यना तया ।

स्वक तक नं भगवान् बुद्धं न्यना बिज्यासें सुं क च्वने
मजिया अम्बट्टं धाल- खः गीतम न्यना तयागु दु जिमि
आदि पुरुष तापा बाज्या ओक्काक जुजुया दासिया काय्
कृष्ण (हाकुम्ह) नांम्ह खः । अनं लिपा भगवान् बुद्धं धै
बिज्यात- अम्बट्ट साधारण मनूतसें धै च्वंगु अनुसार धाल

घाःसा ब्राम्हण कुल स्वया नं क्षत्रिय कुल श्रेष्ठ शाक्य
कुल तःघं ।

अम्बट्टं सर्वज्ञ लक्षण परीक्षा याना सर्वज्ञ खः घंगु
मती तथा थः नापं वोपि नापं थः गुरु पोवखर साति याथाय्
वना बुद्धया बारे गुगु प्रशंसा न्यना तथागु खः व सत्य खः
घावन ।

अन वना छु छु खं जुलले धका गुरुमेस्यां स्यंबले थमहं
गथे व्यवहार याना खं लहानागु खः फुकं जूयें खः थें कन ।
थः शिष्य अम्बट्टं अशिक्षितमह मसः मरयूम थें अहंकाश्च
पह पिकया असभ्यतालं खं लहाना वोगु न्यना पोवखरसाति
तं पिकया चेलायात लाकमं प्यंका बिल ।

पोवखर साति ब्राम्हण कम्हे खुनु भगवान् बुद्ध याथाय्
वना थः चेला अम्बट्टं अशिष्टतालं खंलहागु बारे क्षमा
याना बिज्याहुं धका क्षमा फोन । अम्बट्ट भाजुयात मंगल
जुइमा, जय जुइमा धका आशीर्वाद बिया क्षमा बिया
बिज्यात ।

पोवखर साति भगवान् बुद्धयाके महापुरुष लक्षण खना
लेताया छें सःता भोजन याका बुद्धया शरणे वना उपदेश
धना जीवन मुक्त जुल ।

एव घटनां सीदु सकभनं स्याबलें सह जक याना च्वने
मज्यू । “लातको मास्छे बातले बुळदैन” घाःथें गुबलें गुबलें
नरम जुया कोमुलि जुया च्वनां ज्या मवो । गनं गनं कडा

नं जुइमा घंगु खं थनं सी दु । एव खं बुद्ध सर्वज्ञ खः घंगु साच्छि
 जू । तर न्ह्यावलें करुणा चित्त जुइमाः । भमंत्री चित्त
 मव्यू ।

सर्वज्ञ

मनूतसें भगवान् बुद्धयात भक्तिया आधारे जक स्वै,
 माने याइ । वसपोलया गुणयात उस्त मखंकु । व गुण खंका
 बुद्धया महत्व थुइका थःपिके न छं नं छं गुण दय्का यंके
 फुसा जीवन बांलाइ, दुःख तना न्ह्याइपुसे च्वनी । आपालं
 सःस्यू पिके नं, मसपिके नं 'जि' घंगु भावना दे च्वं । उकि
 याना अहकार दे बल अले ल्वापु, कचवं दे च्वनीगु खः ।
 भगवान् बुद्धयाके नं अज्योगु पह गुबलें गुबलें दुयें च्वंसा नं
 करपिन्त उपकारया लागी, करपिन्त भि याय्या लागी
 करुणाचित्तं जक अथे दुगु खः । अम्बट्टु याके तस्सकं जाति
 अभिमान अपो खने दुगुलि वयात जक मखु अज्योगु अभि-
 मान समाजयात हे दाग व कलंक खः । व अभिमान मदय्का
 छोय्त हे बुद्ध जातिवादयात जातिवादया खं न्ह्यथना
 बिज्यात । मखुसा व अम्बट्टु जातिवादं हे नष्ट जुइम्ह, भस्म
 जुइम्ह । आ। व मानवया रूपे दने फत । शोषक जुइ मखुत ।

थन हानं छगू घटना म्ह्यथने गुकि कि भगवान् बुद्ध सर्वज्ञ
घेगु छलंग खने दे । म्ह्यकने थें खने दे ।

छहया खँ खः । छम्ह त.धंम्ह विद्वानम्ह मनूया भगवान्
बुद्धया बयान व प्रशंसा न्यसेनिसें वसपोल छक दर्शन याय्गु,
नाप लाना उपदेश न्यनेगु तःधंगु इच्छा जुया ज्वन । व
घाःसा तापाक च्वं च्वंम्ह जुया च्वन । एसां बया मने बुद्ध
छक नाप मलासे तोते मखु घेगु इच्छा । वं न्यनातल-भगवान्
शास्ता श्रावस्ती विज्याना च्वन घेगु । छहू निश्चययात सर्वज्ञ
बुद्ध नाप लाः वनेगु । छेलं पिहां वन ।

थुखे बुद्धं नं व हे मनू खन । वयागु मनया खँ सीका
बिज्यात । ले हे नाप लाबने घका भगवान् बुद्ध सरासर
बिज्यात । ले छथाय् कुम्हाया भारा उइगु शालाय् सु लाया
बाय् च्वना बिज्यात ।

उखें नं बुद्ध नापलाय् घका व मनू वं च्वंम्ह नं अन हे
न्यन । कुम्हायाके बाय च्वनेगु थाय् देला थें घका न्यन ।
मस्यू छम्ह महात्मा छम्ह भासा उइथाय् च्वं च्वंगु दु । अन-
यात मछि मजूसा च्वंसां ज्यू । व मनू दुने वना न्यन-
महात्माजी जि नं थन चच्छि बाय् च्वने मज्यूला ? ज्यू
च्वनादिसें घका बुद्धं लिसः बिया बिज्यात । वं बुद्ध घका
म्हमस्यू । वसपोलं नं जि बुद्ध घका मघाः । भगवान् बुद्धया
पाले मनूतखें वसपोल बुद्ध घका उस्त म्हमस्यू थें च्वं ।
अज्योगु घटना यक्व जुइ धुं कल ।

उजुं सुजुं न्ह्यो मवल । थसं याना नं अथे जूगु जुइफु ।
कुम्हाःया भारा उइथाय् सफा ला जुइ हे मखु । सु लाया
फेतुना च्वन । कुसि न्याः नं जुइफु, पति नं न्याः जुइफु ।

व मनुया मती वन । ध्व महात्मा ला तःधंम्ह थें च्वं ।
विद्वानम्ह खा वो । लिक्क वना घाल-महात्मा, जि बुद्ध
नाप लाय्त वयागु । बछि लें ध्यन । थो थन बाय्च्वना
कन्हे श्रावस्तो पाखे वने त्यना । न्ह्यो मवल । छुं बाखें व
ज्ञान गुणया खें कना बिज्याहुं ।

भगवान् बुद्धं बाखें कना बिज्यात-मनू धेम्हेसिके शील
गुण दय्मा, समाधिमा, विवेक बुद्धि नं मा। । पह चह
बांलात कि कोमुलि पह, मैत्री करुणागुण दत कि शीलवान्
जुइ । थुकथं बुद्धं कना यंका च्वंबले व मनुया मनं मनं
घाल-ध्व महात्मा ला बुद्ध थें हे च्वं । जि न्यना तयागुला बुद्धं
नं थथे हे बाखें कना बिज्याइ धागु । खाः स्वया वं च्वन ।
खाः स्वें च्वंमेस्या नं बुद्धयागु खाः थें च्वना बल । उपदेश
ऊन ऊन रस देवल । मन ऊन ऊन लेताः वल । मन सुं क
मच्वन । उपदेश सिधेसात ध्यन-छपि भगवान् बुद्ध थें च्वं
ख। ला ?

बुद्धं वैबिज्यात-ध्वयां न्हापा बुद्ध छक हे मखंनिला ।
मखना महात्माजी धका व मनुखं घाल ।
छंगु मनं छु धा। ? धका बुद्धं न्यना बिज्यात ।
वं घाल-जिगु मनं ला छपि बुद्ध हे ख। ।

अले बुद्धं धै विज्यात । छंगु मनं पक्का विश्वास यासा
खः हे खत ।

अहो भो भगवान् छपि घात्थे हे सर्वज्ञ खः । जिगु प्रति
करुणा तथा ले हे दर्शन व्यु विज्यात । धम्म भो भगवान् !
जीवनभर तकं छपिनि शरण वया बुद्धं सरणं गच्छामि,
धम्मं सरणं गच्छामि, संघं सरणं गच्छामि ।

एव घटनां छु घागु थःथःमं जि बुद्ध खः मधासे व्यवहारं
बुद्ध खः धाय्का विज्यात । की जुसा जि हे खः धाय् धुंकि ।
सर्वज्ञ लक्षण धंगु एव हे खः ।

लः व मिथे जापिं मंत्रीपिं निम्ह मिले जुल

कोशल जुजुया नं दुःख छता दु । दुःख मद्रुपि सु दु ?
छता मखा छता दुःख दे हे च्वनी । दुःखया कारणनं दु । बिना
कारणं छु जुइ मखु । थःगु हे कर्म (ज्यां) न दुःख जू ।
पिनेया वातावरणं नं दुःख जू । आः थन कोशल जुजुया दुःख
गुगु पत्ति धंगु पाठकवर्ग हे ल्ययादिसँ ।

जुजु धैपिन्त मंत्रीपिं मदय्क मगाः । शासन चले याइपि,
सत्लाह वीपि मंत्रीपिं हे खः । कोशल जुजुया जपा ल्हाः व
देपा ल्हाः थे जापिं मंत्रीपिं निम्ह दु । निम्ह जुजुयात मदय्क

(२१)

मगाः । निम्हस्यां बुद्धि लना स्वःसा छप्ति हे मपाः । तर
 इपि निम्हं लः व मिथें मिले मजू । लना स्वःसा मपा घाःगु
 नं मिले जू । छायाघाःसा लःया थःगु हे पह दु । मिया नं
 थःगु हे पह दु । लः नं मि नं मदय्क मगा । निम्हेयां वं
 फक्को वयात स्यंकेत सनीगु, वं फक्को उम्हेसित स्यंकेत
 सनीगु ।

जुजुं सःता मिले जुइ मागु खें गुलि घाल नं लखे दने
 चिकं थें जुल जुजुयागु खें । जुजुं महाराणी पिनि पाखें नं
 मिले याकेगु कुतः यात, थः थितिपिनि पाखें नं मिले याकेगु
 कुतः यात तर माने मजू । लः या लः हे स्वभाव, मिया मिहे
 स्वभाव । जुजुया साप सुख मताल । निम्हं थःत मदय्क
 मगाःपि ।

जुजु छन्हु भगवान् बुद्धयाथाय् वना वन्दना याना छखे
 लिक्क फेतुना चवन । जुजुया स्वाः उस्त चःमकं । भगवान्
 बुद्धं ध्यना बिज्यात—महाराजया ह्य सुखमदु ला ?

कोशल जुजुं घाल—भो भगवान् ! म्हंला फु, मन भचा
 सुख मदु ।

बुद्धं ध्यना बिज्यात—महाराजया मन सुख मतागुया
 कारण छु ले ?

भन्ते ! जि योपि व जित ज्याय् खेले दुपि मंत्रीपि निह्य
 लः व मि थें मिले मजू । गुलि कुतः याना जि हे मज्यू ।
 उकि मन सुख मतागु खः ।

भगवान् बुद्धं विद्याः याना विज्यात-मंत्रीपि निम्हेस्या
मन बदले जुइला मजुइला घका । वसपोलं सीका विज्यात-
निम्हेस्यां मन बदले जुइतिनि । अले भगवान् बुद्धं वैविज्यात-
महाराज ! मन सुख मदय्के माःगु मदु । जि नं छक कुतः
याना स्वे ।

थुलि खं न्यनेवं कोशल जुजुया खाः गाकं चःकन ।
छाय् घाःसा भगवान् बुद्धं मजुइगु खं यात आश्वासन बी
मखु । भगवान् बुद्ध राजनीतिज्ञ मखु । राजनीतिज्ञतेगु जक
आश्वासनया भर मदु । लय् लय् तातां कोशल जुजु लिहांवन ।

भगवान् बुद्ध छन्हु सुय न्हापनं भिक्षा पात्र ज्वना इपि
मध्ये छम्हेस्या छे विज्यात ।

मंत्रीं सत्कार पूर्वकं स्वागत याना भिक्षा दान बिल
अर्थात् भोजन दान बिल । भोजनं लिपा वसपोल घर्म देशना
याना विज्यात-जीवने शान्ति यो घेगु जूसा मैत्री भावना
अभ्यास याय्माः । मैत्री भावना अभ्यास मद्दे बले द्वेष भाव
दे च्वनी । शत्रुता दत घाय्वं मने शान्ति गुवलें देमखु ।
मैत्री घेगु मित्रताया चि खः । मैत्री भावना मदुमेसिके
न्हाबलें बदला काय्गु भावना जक वै च्वनी । शत्रु दय्का
च्वनेगु न्हाइपुसे च्वं । त्रास व भय न्हाबलें किचः थें दे ।
मैत्री चित्त दुमेस्या [१] याउंक न्ह्यो वै । [२] याउंक न्ह्यलं
चाइ, [३] ग्यानापुक म्हक्से म्हनी मखु, [४] मनूते यइ,
[५] अमनुष्य पिनि नं यइ, [६] देवतापिसं रक्षा याइ,

[७] बिघ्न बाधां मुक्त जुइ, [८] याकनं चित्त एकाग्र जुइ,
 [९] रुवाः चकनो, [१०] सीतेका बेहोश जुइ माली मखु,
 [११] गति भिनी ।

भगवान् बुद्धया उपदेश ग्यने धुंका मंत्री बिचाः यात
 यो सुथ ग्हापनं जिगु छे थ्यंक विज्याना मंत्रीया बारे उपदेश
 न्यु बिज्यात । छुं कारण मदय्कं अथे गुबलें बिज्याइ मखु ।
 घात्ये नं जि मेम्ह मंत्री नाप शत्रुता दुगुलि बांलाक ग्हा
 मवो । सतकं जुया चवनेमाः । बदला काय्बले द्वेषया मि जक
 पुका चवने माः । जीवने छु सुख । जुजुया नं सुख मताः ।
 जिपि निम्ह मिले जुइमा धागु खः । उम्ह मंत्रीयात शत्रु
 भाः मपिसे पासा समठे जुल । मंत्रीया रुवा यच्चुया बल ।
 रुवा चकना वोगु खना बुद्धं थुइका बिज्यात वया मन बदले
 जुल । अले प्यंगू भायं सत्यया बालें कना बिज्यात । व मंत्री
 सोतापन्न जुल ।

भगवान् बुद्धं थःगु पात्र व मंत्रीयात ज्वंका उम्ह मंत्री
 याथाय् बिज्यात । उम्हेसित मंत्री भावनाया फाइदाया बारे
 खें कना बिज्यात । मंत्री अजुगति चाल-भगवान् बुद्धं जिम्ह
 शत्रु छे व्वना है बिज्यात । जिम्ह शत्रुया रुवा न्हापा थें
 मखु । मुनुमुसुं ग्हा रुवा वो । भगवान् बुद्धं अथें वयात
 जिथाय् व्वना बिज्यागु खें मखु । जिपि निम्ह मिले मजू
 र्थगु सीका हे थन बिज्यागु जुइ । घात्ये खः बुद्धं वैबिज्याथें
 शत्रु दय्का म्वाना चवनेगु ग्हाइपु मताः । याउंक ग्हा वय्के
 मदु । भय व त्रास ग्याना चवनेमाःगु जीवन हिसी मदु ।

थनिसिं निम्हस्यां थःथःगु गलित स्वीकार याना क्षमा फोना
नापं चवना नया पासा जुल घैगु वयना बिल । निम्ह स्रोता-
प्रन्न जुल ।

भगवान् बुद्ध शाश्वतिया दूत जुया बिज्याम्ह थःगु ज्या
सफल याना लिहां बिज्यात । मंत्रीत नं निम्हं नापं जुजु
याथाय् वना जिपि मिले जुइ धुन । महाराजया जिमिगु बारे
पीर कया बिज्याय् म्वाल । भगवान् बुद्धं जिमित मिले
याना बिज्यात ।

थुलि खँ न्यने साथ-जुजुया मिखां हर्षया खोबि पिहां
बल । धम्य सर्वज्ञ भगवान् बुद्ध नां जक सर्वज्ञ मखु घात्थें
हे सर्वज्ञ जुया बिज्याम्ह खः । बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं
सरणं गच्छामि, संघं सरणं गच्छामि धका जुजुं स्वको
घेबिज्यात ।

Dhamma.Digital

भातं मेकाहम्ह मिसायात गुहाली

श्रावस्ती काण माता घेम्ह श्रद्धावान्म्ह उपासिका छम्ह
दु । वया म्हाय्या नां कांम्ह खः । उकिं कांम्हेस्या मां जुया
काणमाता घागु खः । वया म्हाय्य घात्थें कांम्ह मखु । व
मिसा साप हे बांलाम्ह जुयाचवन । थपाय्सकं बांलाम्ह जुया

(२५)

चवन कि मिजंत व मिसा खन कि मिखा कां जुइगु । अथे
 घेगु व मिसा खन कि मोहे लाना मेगु छुं हे मखं । मिजंतेगु
 मिखा कां याना बीम्ह बांलाम्ह मैजु जुया वया नां कांम्ह
 जूगु घेगु सफुतो च्वेतगु दु । [बुद्धकालीन महिला भाग-२]

मांमेस्या म्हाय् साब बांलागुलि मिजंतसें व्याहायाय्
 जक घाःवैगुलि चित्त सुख मदु । अले म्हाय्यात छथाय्
 गामे तापाक बिया छोट । बिया छोय् धुंका म्हाय्मचा
 थःछे च्हाय् वल । म्हाय् मचाते बिया छोय् धुंका याउंक
 छक छनेत व क्वाकक छक जा नय्त थःछे वय् हथाय् ।
 तःभु बिते जुइवं भातम्हस्यां सःतके हल याकनं वा घका ।

मांमेस्यां धाल-मैंचा छ म्हापां थःछे वोम्ह । भातपिथाय्
 वने बले खालि लाहातं वने मज्यू । मरि ज्वना हूँ । जि
 माल्पा छुनाबी घका ध्यो यक्व दय्क तथा मरि छुत । अबले
 लाक्क हे गनं गनं भिक्षु छम्ह भिक्षा का वल । व उपासिका
 जा खः नि । हानं श्रद्धावान्म्ह । मरि निपा प्यपा पात्रे तै
 बिल । क्वाः क्वाः छुना तःगु वनं भिगु ध्यो तथा छुना तःगु
 माल्पा । साइगु ला जु हे जुल ।

व भिक्षुं माल्पा काय् धुंका पासापि भिक्षु पिस्त नं
 बिल । नया स्वाबले साब सात मखा जुइ । निम्ह स्वम्ह
 भिक्षुपि अन हे भिक्षा वन । माल्पा छुनातःगु दक्वं सुचुसे
 चवन ।

काण मातां धाल-मेंचा र्थो छुनागु माल्पा फुत । र्थो वने
म्वाल, कन्हे जक हूँ ।

कन्हे खुनु नं माल्पा छुत । पत्के थूप्पि भिक्षुप्पि हाकनं
हाकनं भिक्षा वल । कन्हेखुनु नं भातमेस्यां सःतके हल-
छ वय्गुसा वा मखुसा मेम्ह व्याहा याय त्यल । उखुनु नं
भिक्षुप्पिसं सुचुक हे माल्पा पवना यंकल । कंस खुनु भातमेस्यां
खबर छोया हल-छ वय् म्वाल मेम्ह व्याहायाय् धुन ।

थुलि खबर वय् सात काण मैजु स्वगं नकें कुतुं वंम्ह
जुल । वयागु जीवनया मत खिरुंसे च्वन । अपायसकं
बांलाम्ह मैजु छकलं म्बइसे गरखेसे च्वना वन । व मैजुं
भिक्षुप्पिन्त खंके हे मज्यू-अलच्छिनापि भिक्षुप्पि लोभीत,
छिमिसं याना जित जिमि भातं मय्का हल । जिगु जीवन
मत स्याना बिल । पास्याय् मत्थोपि भिक्षुप्पि घका व्वः जक
बिया च्वन । व त्वाले भिक्षुप्पि बने हे मजिल ।

अले भिक्षुप्पिसं भगवान् बुद्धयात धाः वन-भन्ते जिपि
काणमाताया त्वाले वनि हे मजिल । काण मैजुं व्वः जक
बीगु ।

छाय् व्वः व्यूगु घेगु कारण सीका बुद्धं विचाः याना
विज्यात्त-भिक्षु पिनिगु कारणं व मिसाया जीवने घक्का
लगे जुज । हानं वं भिक्षुप्पिन्त व्वः जक व्यूगुलि नं वयात
अकुशल जुल । व मिसायात उधार याय् माल । मखुसा वं
म्ह्याबलें भिक्षुप्पिन्त जक दोष बिया च्वनी ।

भगवान् बुद्ध सरासर काणमाताया छेँ बिज्यात । काण
 मैजु ऊयाले च्वना भिक्षुपिन्त व्वः बी धका पियाच्वंगु ला
 भगवान् बुद्ध बिज्यागु खमा बया सा नुगः खुल्ल मिना खोय्
 मास्तेवल । कोथाय् वना खोया च्वन ।

भगवान् बुद्ध बिज्याय् वं काणमाता उपासिकां लासा
 लाया स्वागत याना वन्दना याना छखे फेतुत । भगवान् बुद्धं
 न्यना बिज्यात—म्ह्याय् मैजु गो से ?

छपि खनेवं कोथाय् वना खोया च्वन । मेबलेसा भिक्षु-
 पिन्त व्वः बिया च्वनीह्वा धका काणमातां घाल ।

भगवान् बुद्धं—म्ह्याय् मेजुयात थन सःते माल ।

माह्मस्यां सता हल । तथागतं न्यना बिज्यात—ए मैजु-
 छं छाया भिक्षुपिन्त व्वः बिया जुयागु ?

मैजुं—भिक्षुपिसं याना जित जिमि भातं मय्का हल ।
 भातपिथाय् यंकेत छुना तयागु माल्पा फुकं लोभीपि भिक्षुपिसं
 यंकल । उकिं जि भातपिथाय् वने मखन ।

सर्वज्ञ बुद्धं न्यना बिज्यात—भिक्षुपिसं छंथाय् च्वंगु
 माल्पा लाका यंकल कि खुया यंकल ?

मैजुं घाल—लाका ला मका, जिमि मामं बिया छोगु ।

अले छायाले भिक्षुपिन्त व्वः बियागु । छिमिसं बिया
 मखा काबल, भिक्षुपिन्त व्वः जक बिया छन्त शान्ति जुइ
 मखु । भिक्षुपि खनकि छन्त कन कन द्वेषरूपी मि पुइ ।
 जुइ धुं कुगु लुमंका च्वनेगु ज्याय् खेले मदु धका बुद्धं घं-

बिज्यात । बुद्धया खँ न्यना मैजुया मन हिल । नुग क्यातुकल
क्षमा फोना हाकनं थये भिक्षुपिन्त व्वः बी मखु घका बचन
बिल । व मैजु स्रोतापन्न जुल । ज्ञान दुह्य जुल ।

मैजुयात उधार याय् घका वसपोल तथागत बिज्यागु
खः । वसपोल सरासर कोशल जुजुया दरबार व्वं व्वं
बिज्याना च्वन । कोशल जुजुं खना खबर छोट कि पलख
भासेनि छक दर्शन याय्मानि ।

कोशल महाराजां वन्दना याना न्यन- भन्ते थौं गन
बिज्यानागु ?

बुद्ध-काणमाता याथाय् ?

जुजु-भिक्षुपिन्त व्वःबी मेसियाय् ला ?

बुद्ध-वया म्हाय्मेस्यां भिक्षुपिन्त व्वः जक बिया च्वन
धागुलि वनागु ?

जुजु-आः व मिसां व्वः बी मखुत ला ?

बुद्ध-व्वःबी मखुत व स्रोतापन्न जुल ।

ध्व खँ न्यना जुजुया साब लय्ताः बल । जुजुं घाल ब
मिसायात जि दरबारे हया उधार याय् घका सतके छोट ।
थः म्हाय् याना मंत्रीपि सःता ध्व मैजुयात सुनां लहिना
तेगु घका न्यंबले मंत्री छम्हेस्यां यंकल । जुजुं यक्व दय्क
सम्पत्ति व धन बिया छोट । काण मैजुं थः यत्थे दान भादि
याना धर्म याना च्वन । जीवन सुखमय जुल ।

एव खँ तुरम्त फिजे जुल । सकसिनं घेचवन । धम्य सर्वज्ञ
बुद्ध । भातं मय्का हःमेसित उधार याना बिज्यात ।

गरीबमेसिगु भोजन

छम्हु भगवान् बुद्धं दान बीगु बारे उपदेश बिया
बिज्यात ।

[१] थःम्हं जक दान बिल धाःसा भोग संपत्ति दे
परिवार व गुहालि बीपि दे मखु ।

[२] करपिन्त जक दान बीका थम्हं मबिल धाःसा
परिवार व गुहालि बीपि दे भोग सम्पत्ति दे मखु ।

[३] थःम्हं नं दान बी करपिन्त नं दान बीगु प्रेरणा
बी, वयात धन नं दे परिवार व गुहालि बीपि नं दे ।

[४] थःम्हं नं दान बी मखु, मेपि बिया च्वेपिन्त नं
मबीकेगु स्वै वयात धन नं दे मखु, परिवार व गुहालि
बीपि पासापि नं दे मखु ।

थुगु उपदेश न्यना च्वंहु छम्हेस्या मती वन थुपि थम्ह
मध्ये उत्तमगु थःम्हं नं दान बीगु व मेपिन्त नं बीकेगु खः ।

जि नं अथे हे याय् धका मती तथा बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपिस्त
जिपि सकलं जाना भोजन याकेगु खं बुद्धयात् सूचना बिल ।

व उपासक छेँ खापत्ति बना छिकपिसं भिक्षुपि गोम्हेसित
भोजन याकेफु धका थ्यं जुल । गुलिसिनं प्यामेसित, गुलिसिनं
फिम्हेसित, गुलिसिनं नीम्हेसित याकेगु जिम्मा काल । छम्ह
गरीबमेसिथाय् नं वना धाःवन-छं गोम्ह भिक्षुयात् भोजन
याके फु ले ?

व छम्ह ज्यामि ज्या याना च्वंम्ह जुल । गाक्क कमाइ
मदु । वं घाल-स्वै दिसं जि नं दान बी मास्ते वो । बी घंगु
माः । तर जिके ध्यवा यक्व मदु । आम्दानी मगाः । जि
दान बी फे मखु ।

स्वः फीथाय् त्वाले सकसिनं दान बीगु बचन बिल ।
छ छम्हसितं दान मबिल कि फीगु त्वाःया नां वनी ।
छम्हेसित जक जूसी बीमा । करलगे यात । वं बाध्य
जुया स्वीकार यात ।

भोजन याकेगु दिने म्हति म्हति गोम्ह गोम्ह भिक्षुपिस्त
भोजन याकेगु खः छेँ छेँ बवना यंकल । थुखे गरीबम्ह ज्यामि
या छेँ भिक्षुपि छम्ह हे मथ्यं । ई जुल । व नायोम्ह उपासक
यात धावन गो जिथाय् भिक्षु बिमज्यानि ।

नायोम्ह उपासकं घाल-धाः छंथाय् भिक्षु छहा छोया
हय्गु लो हे मन । आः भिक्षुपि मथल । फुक्क छेँ छेँ
बिज्याय् धुंकल । म्वाल का म्है !

व गरीबमेस्या धाल-जि दान बी मफु धयां करयात ।
स्वाःया इज्जत वनी । आः आमथे धाय्गु मिले मजू । जि
गरीबहा धका हेला यानागु ला ?

मखु, मखु लो हे मंगु धका नायोम्ह उपासकं घाल ।

व गरीबहा उखें थुखें हा जुल । जित भिक्षु छहा हे
मव्यु । जि दान बी मखन । गज्यांगु नवसां थः हे मनसे
भोजन जोरे यानागु सित्ति वनीन ।

अले छम्हेस्यां घाल-अथे मखु आः तक भगवान् बुद्ध
पिहां बिमज्यानि । वसपोल सर्वज्ञ खः । गढीबतय् प्रति
करुणा दुम्ह खः । व्वांय् वना धाहुँ ।

व तुरन्त वन । विहारया पिने ततःधंपि मुना च्वन ।
वयात ष्हापां रोकेयात । छ दुने वने दै मखु ।

सर्वज्ञ बुद्धं खँ ल्हाना च्वंगु ताल । वयात थन छोया
हि घाल । व दुने वना वन्दना याना प्रार्थना यात जित
भिक्षु छहा हे मद्दु । जि दान बी मफु धाय्क नं करं क्यंकल ।
आः जबले भिक्षुपि मथल हँ ।

भो भगवान् थौं जि ज्या मवंसे भोजन जोरे याना तथा ।
करुणा तथा बिज्याहुँ । भनवान् बुद्धं बिचाः यात गरीब-
मेसिगु श्रद्धा स्यंके मज्यू । जि वंसा बथा मन चक्कनी ।
सर्वज्ञ बुद्धं पात्र वया ल्हाती बिया बिज्यात । वसपोल वया
छेँ बिज्यात । तःतःधंपि सकलें वं वयागु वं वयागु र्वा
स्वया छु यागु थव ! छु जूगु थव ! अज्योम्ह गरीबमेसिथाय्

भोजन ताले लाइ ला । थाय् मिले जुइला थें नु कीपि वना
स्व वने माल धका ल्यू ल्यू वन ।

गरीबमेस्या लय् लय्ताः जिथाय् भगवान् बुद्ध बिज्यात ।
जिगु छे पवित्र जुल । भोजन याकल । भोजन साब
साकक दय्का तल । भोजन बाःस वोगुलि ल्यू ल्यू वै च्वंपिनि
हे म्हुतुइ ई बुया वल हें । वया तरकारीं थ्याः वं थाय् नं
बांवांलागु ल्यया दंक बिया हल हें । ध्यो थ्याः वं थाय् नं
सरुलिगु ध्यो बिया हल हें । दुरू काःवंथाय् लः त्वाक
मज्यागु बिया हल हें । जाकि नं उसिना त्वाक मज्यागु
भिगु मसिनु जाकि बिया हल हें । उकि मग्मग् बास वोगु ।

ल्यू ल्यू वोपि साहु महाजनत अजुगति चाइ च्वन ।
म्ये वां न्याना च्वन । खें लहात धम्य बुद्ध ! वसपोल घात्थें
सर्वंज खः । मज्योम्ह गरीबमेसिथाय् भोजन बिज्यात ।
उकि भोजन नं ताले लात । वसपोलया लीला हे खः । धम्य
सर्वंज !

बाखें सफुती घंतगु दु-देवतापिसं भोजने ओज तथा
बिल हें । देवतापिसं भोजन थुथाय् गुहाली बिल हें ।
गरीबपिस्त शुद्ध मनपिस्त थथे गुहालि देगु स्वाभाविक हे
खः । उकि धर्म ल्यना च्वन ।

घात्थें ला सफुती थथे नं दु । वया पासापिसं भोजन

युद्धाय् गुहालि बिल । इपि साक्क ज्वरे याय् सःपि जुया
चनन । इपि हे देवता जुल ।

वासः मयाकुसे काय्यात स्याना बिल

संसारे अज्योपि नं दु गुपि कि थःके ध्यबा दय्क नं
नुगः स्याना ध्यबा स्वजक थना मुंका तैपि । थः नं ने
मखु, मेपिन्त नं नकी मखु । सी बले उकी हे मन लाका
हाकनं सर्पं जुया छुं जुया जन्म काइ धका बाखे सफुती
घेतगु बांला ताः । थः नं नया करपिन्त नं नका, धर्मं कर्म
याना थकुसा व धन सीबले नापं यंकागु जुइ । उकि सर्वज्ञ
बुद्धं धै बिज्यागु—धन खर्चं मयासे मुंका जक तल धाःसा
व धन भी नया फुइ, लखं च्इक यंकेफु, खुं खुया यंकेफु,
सरकारं काय्फु । थव बुद्धया भविष्य वाणी सच्चिद्वे सच्चि
हे पाय्छि जू धाय्फु ।

आः थन बुद्धया पाले छम्ह लक्षपति नुगः स्यागुलि काय्
यात वासः मयाकुसे स्याना छोगु घटना न्हायने ।

अबले श्रावस्ती अदिन्न पुम्बक (सुयातं छुं बी मनम्ह)
सेठ छम्ह दु । वया याक काय् छम्हेस्या त्याय्म्ह जबले
कमलपित्त त्वे जुल । म्ह छम्हं म्हासुगु त्वे जुल ।

मांमेस्या पीर जुल । दत्तं फत्तं वहे छम्ह काय् । मांया
 मन जा खःनि । मिसातय्के गुलि मचा खाचाया प्रतिमाया
 ममता दे उलि मिजंतेके खने मडु ।

मांमेस्यां मचाया बाःमेसित घाल-काय्मचा म्हं मफु ।
 वासः याय् माःगु ।

भातम्ह नुगः स्याम्ह जुल । मुस्या छगले गुथाय् बा
 म्याइम्ह जुया च्वन । वं घाल-मिसाते छु कमाय् याय् म्वाः
 व्यबा फुकेगु जक खँल्हाइ । क्वालः त्वंकां गाथाय् । वैद्य ब्वना
 हल धाय्वं फीसपुले माली । वासः नं यक्व देक म्याय्
 माली । मचाया त्वे फन फन बढे जुल । मांमेस्यां घाल-
 काय् मचायात छु, स्याना छीय्गु ला ? वैद्य सःता ह्य्
 मखुत ला ?

अदिन्न पुब्वक नुगस्याम्ह सेठं वैद्य याथाय् वना फल-
 नागु त्वे जूमैसित छु वासः नकेगु धका म्यंवन । वैद्यतसें
 स्यू व नुगः स्याम्ह धका । वैद्य सःता यंकल धाय्वं फीस बा
 माली, छु वासः नकेगु धका न्यं वल । ध्वैत म्हागुसां धाय्
 माल धका-फननागु सिमा हः दाय्का त्वंकि धै हल । वैद्यं
 धै हःथें सिमाहः दाय्का त्वंकल । काय् फन तःच्वः जुल ।

मांमेस्या गज्योम्ह मिजं याके वय्लात धका नुगः
 मछिका च्वन । जि मचा अर्थे सीन । तस्सकं तचो जुइ धुंका
 वैद्य सतः वन । वैद्यं लिमला मेपि सतायंकि घाल । मचा
 मजी धुंकल । वैद्यतसें वास्ता मयाबले मचा म्वाइ मखु धका

सीका बीमेस्या मती तल—जि काय् स्वःबैपिसं सम्पत्ति खनी
 घका तचो जुया च्वंम्ह मचायात पिने फले तय् यंकल ।

भगवान् बुद्धया करुणा दृष्टि व त्वगी खन । तस्सकं हे
 स्वे तचो जुया प्राण तोता वनीन । वया अबुया नुगः स्यागु
 पह खना मन दिक्क जुया गज्योमेस्या काय् जुया जम्म काय्
 लात, जित बासः हे मयासे स्याना छोइन घका अबुया प्रति
 अप्रसन्न मन याना च्वन । सी तेका वया मन चःमकन कि
 अगति लाइ, सुगति जुइ मखु । अबुमेस्यां अभ्याय यात ।
 वया अन्तिम अवस्थाय् (भगवान् बुद्ध) थः नाप लावंसा
 साप लय्ताइ । लय् तातां प्राण तोता वंसा भिनी । अबुमेस्या
 प्रति द्वेष भाव तनी चंगु मती तथा भगवान् बुद्ध मन
 बिज्यात । व त्वगी अंगः पाखे स्वया गोतुला च्वंगु जुल ।
 अबले निभा तोइ च्वंगु ई जुया भगवान् बुद्धयागु म्हासू वसा
 या तेज अंगले खल । भगवान् बुद्धया रश्मि खल घाःसा ज्यू ।

अंग पाखे स्वे च्वंमेस्या छुकिया जः खने दुगु घका मू
 पुला लिफः स्वःबले भगवान् बुद्ध बिज्यागु खना मिखां
 खोबि पिकाल । अहो करुणा तथा अन्तिम अवस्थाय् दर्शन
 ब्यू बिज्यात घका साब लय्तातां प्राण तोता वन ।

ध्व खं सकभनं प्रचार जुल । सर्वज्ञ बुद्धं करुणा तथा
 अदिन्न पुब्बक नुगस्याम्हेस्या काय् तचो जुया च्वंथाय् स्वः
 बिज्यात । त्वगी सय् तातां सिना वन, भिथाय् लाः वन ।
 धय्य सर्वज्ञ बुद्ध घका खं जुल ।

अदिम पुब्बक सेठ ये द्यवा दया नं नुगः स्यापि
आः नं दनि । यो कहे नं वः काय्पिस्त वासः बांलाक मयाकुसे
दंगु जक वासः नका, दंगु जक खुराक बिया स्याना छोया
लिपा नुगः मल्लिका च्वं पि दु ।



धर्मकीर्ति प्रकाशन-
(नेपाल भाषा)

- | | |
|--|-------------------------------|
| (१) बुद्धया भिनिगु विपाक | (२६) बोधिसत्व |
| (२) अभिघर्म भाग-१ | (२७) शाक्यमुनि बुद्ध |
| (३) मैत्री भावना | (२८) अनन्त लक्षण सुत्त |
| (४) ऋद्धि प्रातिहार्यं | (२९) वासेट्ठी श्वेरी |
| (५) योम्ह म्हाय् | (३०) घम्म चक्कप्पवत्तन सुत्त |
| (६) पञ्चनीवरण | (३१) लक्ष्मी द्यो |
| (७) बुद्ध धर्म, द्वितीय संस्करण | (३२) महास्वप्नजातक |
| (८) भावना | (३३) अभिघर्म भाग-२ |
| (९) एकताया ताःचा | (३४) बाख्ख्या फल भाग-१ |
| (१०) प्रेमं छु ज्वी ? | (३५) " " भाग-१ |
| (११) कर्तव्य | (३६) जातक बाख्, द्वितीयावुत्त |
| (१२) मिखा द्वि. संस्करण | (३७) राहुलयात उपदेश |
| (१३) बुद्धया अन्तिम यात्रा-१ | (३८) अहिंसाया विजय |
| (१४) " " -२ | (३९) प्रौढ बौद्ध कक्षा |
| (१५) त्रिरत्न गुण स्मरण
(तृतीय संस्करण) | (४०) मुख्मह पासा मज्जू |
| (१६) परित्राण (द्वितीय संस्करण) | (४१) बुद्धया अर्थनीति |
| (१७) कर्म | (४२) भ्रमण नारद |
| (१८) प्रार्थना संग्रह द्वि. संस्करण | (४३) क्षान्ति व मैत्री |
| (१९) बाख् भाग-१ | (४४) उखानया बाख् पुचः |
| (२०) " " -२ द्वि. संस्करण | (४५) पालि भाषा अवतरण |
| (२१) " " -३ | (४६) पालि प्रवेश भाग-१ |
| (२२) मत्ति भिसा गति भिनी | (४७) चमत्कार |
| (२३) बौद्ध ध्यान | (४८) मणिचूड जातक |
| (२४) हृदय परिवर्तन | (४९) चरित्र पुचः |
| (२५) न्हापायाम्ह गुरु सु ? द्वि. सं. | (५०) महाजनक जातक |
| | (५१) गृही-विनय तृ. संस्करण |

- | | |
|--------------------------|--|
| (५२) बाईं भाग-४ | (६४) विश्व धर्म प्रचार |
| (५३) अभिघर्म | (६५) योगीया चिट्ठी |
| (५४) सप्तरत्न धन | (६६) बुद्ध-जीवनी |
| (५५) महासति पट्ठान सूत्र | (६७) पालि प्रवेश भाग-२ |
| (५६) शान्तिया त्वाथः | (६८) विश्व धर्म प्रचार देशना
-भाग २ |
| (५७) चरित्र पुचः भाग-२ | |
| (५८) बुद्ध व शिक्षा | (६९) जातक माला भाग २ |
| (५९) जातक माला भाग-१ | (७०) सर्वज्ञ |
| (६०) बौद्ध ध्यान भाग-२ | (७१) सर्वज्ञ भाग-२ |
| (६१) किसान गीतमी | (७२) धम्मपद कविता |
| (६२) अप पाठ व ध्यान | (७३) धर्म मसीनि |
| (६३) लुम्बिनी विपस्सना | (७४) दान |

(नेपाली भाषा)

- | | |
|--------------------------|---------------------------------|
| (१) बौद्ध प्रश्नोत्तर | (११) लक्ष्मी |
| (२) बौद्ध दर्शन | (१२) उखानको कथा संग्रह |
| (३) नारी हृदय | (१३) बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा |
| (४) बुद्ध शासनको इतिहास | (१४) मिलिन्द प्रश्न |
| (५) पटाचारा | (१५) श्रमण नारद |
| (६) ज्ञानमाला | (१६) वेस्सन्तर जातक |
| (७) बुद्ध र वहाँको विचार | (१७) बौद्ध विश्वास भाग १ |
| (८) शान्ति | (१८) सतिपट्ठान भावना |
| (९) बौद्ध ध्यान | (१९) बौद्ध विश्वास भाग २ |
| (१०) पञ्चशील | (२०) बौद्ध दर्पण |

Dharmakirti Publication—

(English)

1. Buddhist Economics & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirti Vihar

मुद्रक— नेपाल प्रेस, शुक्रपथ, काठमाडौं, नेपाल ।

Downloaded from <http://dhamma.digital/>